

SVIESA

JORNAL
LITHUANO

"SVIESA - LUZ"

Orgão de

Comunidade Lithua-
na de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 2-6252.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas
Atsakomasis Redaktorius JESUS SABORIDO MONTANES.

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12\$000
Pusei metų . . . . . 7\$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiuro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I V

SÃO PAULO. 1938, GEGUŽĖS - MAIO 21 D.

Nr. 21 (139)

LIETUVOS VATICANO derybos

Integralistų sukilimo atgarsiai

Visame krašte, po nepavykusio integralistų sukilimo, vyksta integralistų areštai. Rio de Janeiro kalėjimais buvo perpildyti ir 500 integralistų turėjo būti perkelti kitur. Be to, paskirta 120 kontų kreditas Fernando Noronha salos kalėjimų reformai.

Areštuotųjų tarpe yra gana daug jūrų žaulių. Be brazilų tautybės piliečių yra areštuota nemaža vokiečių. Daugiausia pramoninkų ir šiaip turtingesnių luomo atstovų. Keletas jų suminė ir São Paulo.

Areštuotas José Flores da Cunha, buv. Rio Grande do Sul gubernatoriaus sūnus. Jo tėvas, kaip žinoma, dėl santykių su vokiečiais ginklų kontrabandos ir rengiamo perversmo tamė estade pabėgo į Urugvajų.

Bendrai, daugumas areštuotųjų ar nukautųjų turi vokišką kilmę ar net ir vokišką pavardę; paskutiniai sukilimas įvyko su išleistais sukilimais, kuriais buvo uždrausta svetimų valstybių naudai propaganda Brazilijoje, kuris palietė ypatingai vokiečius ir italus. Laikraščiai buvo pranešę, kad sukilimo planas parengtas Berlyne pagal nacių receptą. Tardymas, be abejo, nustatys, kiek tie pranešimai buvo tikri.

MIRTIES BAUSMĖ SUKILĖLIAMS

Respublikos Prezidentas pasirašė įstatymą, pagal kurį bus taikoma mirties bausmė eilėi nusizengimų prieš valstybės saugumą ar Respublikos Prezidento asmenį. Dabartinio sukilimo dalyviai bus teisiamai skubos keliu — per 15 dienų. Teis Saugumo Tribunolas. Mirties bausmė bus vykdoma sušaudant.

KINAI muša japonus toliau. Japonų būklė kasdien sunkėja. Karas kainuoja milijonus kasdien. Vidaus santykiai Japonijoje blogėja.

Vokiečių laikraščiai rašo, kad Vokietijoje visi serga cukraus liga bus internuojami, kad ištyrus, kokios įtakos ligai turi alus, nes nesenai įvykusiam vokiečių alaus fabrikantų susirinkime paaiškėjo, kad ištastas naujas būdas alui gaminti be cukraus.

Gdytojai turės nusta-tyti, ar iš tikrųjų naujasis alus galės būti vartojamas šia liga sergančiųjų.

BRIUSELIS. Pasitraukus belgų katalikų ministeriui, grįžo belgų kabinetas. Naujame kabinete ministro pirmininko ir užsienio reikalų ministro vieta užima Spaak, dešinysis socialistas.

NACIONALISTAI maršuoja link Saūnto ir Valencijos. Oras pagerėjo.

Pirmadienį iš Rygos į Kauną atvyko apaštališkas nuncijus Latvijai Arkivyskupas Antonio Arata. Jis išdėstys Lietuvos Vyriausybei Svento Sosto nuostatymą Lietuvos—Vatikano santykių atžvilgiu ir išklaušys Lietuvos Vyriausybės nuomonę. Savo pasikalbėjimų rezultatus praneš Valstybės Sekretoriui kard. Pacelli.

Lietuva su Sventuoju Sostu santykių neturi nuo 1931 metų, kai išbu- tuo metu nuncijaus Arkiv. Ricardo Bartoloni buvo atimtas pasas ir jam įsakta skubiai apieisti Lietuvą.

Ar dabar pradėtos derybos duos vaisingų rezultatų, netrukus sužinosim. Tai pareis geros Lietuvos Vyriausybės valios. Gal Dievas duos kartą baigti niekam naudos nenešantiems nelygumams Bažnyčios—Valstybės santykiuose. Didžiausių sunkumų derybos sutiks jaunuo- menės auklėjimą, kaip žinoma, yra mo- nopolizavusi valstybė ir nevisose mo- kyklose religijai buvo palikta pridera- ma vieta. Tai pareidavo daugiau mo- kytojų asmeniško įsitikinimo ir bendros nuotaikos, kuri nebuvo katalikams pa- lank. Be to, uždrausta mokyklų sieno- se katalikiškam jaunimui turėti savo

organizacijos. Gausingiausia skaidlumi ir seniausiu anizumi atstovų organi- zacija, aiškių katalikiškų įsitikinimų jaunimą spiedama apie save ir auklė- dama jį katalikybės ir tautiškumo dva- sioje, buvo uždrausta, nors tautininkis- kos skautų ir jaunlietuvių organizaci- jos, tvarkomos grynai fašistiniais pa- grindais ir neturėdamos aiškiai nusta- tytos linijos religijos atžvilgiu, buvo paliktos už užgirtos. Čia ir buvo vė- la nesutarimų priežastis. Katalikų už- laikomos privatinės mokyklos suvalsty- bintos. Neleista atidaryti Katalikų uni- versiteta. Atparpytas Teologijos—Fi- losofijos fakultetas esančiame universi- tete. Protestantiškojoje Latvijoje šioje

srityje katalikai turi žymiai daugiau teisių ir laisvės.

Antras dalykas, kuris kėlė nesusi- pratinus tarp Bažnyčios ir Valstybės Lietuvoje, buvo konkordato aiškinimas. Ypatingai katalikų akcija, kurią Volde- nario pasirašytas konkordatas pripažįs- ta tokią, kokia ji suprantama Bažny- čios vadų. Vadinas, tos akcijos lais- vė buvo konkordato garantuota. Ta- čiau gyvenime gražūs nuostatai nevisa- da sklandžiai eina iki galo. Siekdama totalitarinės valdžios. Vyriausybė daž- nai įsidiuodavo katalikų akcijos organi- zacijų veikloje krikščionių demokratų partijos tikslų siekima, ir tu organizaci- jų reikalai buvo atiduoti policijos glo- bai ir priežiūrai. Aišku, dėl to kartais netinkamu būdu ir nevietaje būdavo protestuojama iš katalikų pusės, kad padėties nepagerndavo, o tik dar la- biausiai supainiodavo.

Lietuvių tauta gyvena pavojingo- je pasaulio vietoje ir pavojingais lai- kais. Visų tautos kūrybinių jėgų kon- solidavimą kiekvienas doras lietuvis pasveikins. Lietuvos Vyriausybė, po- to, kai ministeriu pirmininku buvo pas- kirtas kunigas, rodos, jau yra parodžiu- si geros valios, nes sunkiai mes įsivaiz- duotume kunigą nedraugtingos Bažnyčios politikos priskyje. Pasitikėdami lauk- sime derybų rezultatų. Be abejo, nuo santykių Lietuvoje pareis ir čia, koloni- joje, daug kas. Ligėdolinius nelygumus labai gerai išnaudojo DULR-o atsiųsti žmonės ir jų spauda, kad po lietuvių- bės reikaliu priedanga atvirai ir su vi- su žūlumu kovotų prieš religiją, prieš jos atstovus, agituotų tėvus prieš reli- gijai auklėjimą mokyklose, nustatinėtų parapijiečius prieš savo Bendruomenę ir jos siekiamus tikslus, šauktųsi savo antireliginei propagandai šio krašto įs- tatymų sankcijos, ir tt.

Apie derybų eigą ir rezultatus mes informuosime savo skaitytojus, kai tik gausime pranešimus.

NAUJAS LIETUVOS LENKIOS KONFLIKTAS

ASSOCIATED PRESS praneša iš Kauno žinią, kad naujas rimtas kon- fliktas staiga iškilo tarp Lenkijos ir Lietuvos. Kaip mūsų buvo pranešta Lietuvos kronikoje (žiūrėk 3 puslapį), šio mėn. 12 dieną įsigaliojo nauja Lie- tuvos konstitucija. Toje konstitucijoje Vilnius figuruoja, kaip Lietuvos sostinė. Gegužės 17 dieną lenkų pasiunti- nys Kaune Charwatas įteikė Užsienio Reikalų Ministerijoje protestą prieš

šintis administracijos organų įsakymams lietuvių spauda niekad neišdriso, nes žino, kas už tai laukia laikraščio, jei jis nepaklausys ir nenusilenks. Tuo tarpu lenkų mažumos spauda jau nie- ko nebuvo ir jaučiasi kaip namie. Ge- rai sako lietuviška patarlė, kad kiau- lę reikia tik įsileisti į pirkėjų, o ant sta- lo ji jau pati užsilips.

Pažiūrėsim, kuo baigsis šis nau- jas diplomatinis karas. Labai charak- teringa ir ta aplinkybė, kad protestas įteiktas 17 dieną — lygiai tą pačią die- ną, kurią buvo įteiktas ultimatumas prieš du mėnesius.

HIDROELEKTROS STOTIS ANT ŠEŠUPĖS

Marijampolėi susiorganizavo akci- nę bendrovę „Vandens Jėga“, kuri jau stato ant Šešupės hidroelektros stotį Marijampolės miestui apšviesti. Tai bus pirmoji tokio dydžio hidroelektros stotis Lietuvoje. Nemuno užtvėnkimas ir didžioji hidroelektros stotis kolkas vis nejudą iš vietos. Vyriausią priežas- tis, tur būt, bus ta, kad belgai turi daug pinigų, tai ir toliau lupa nežmo- niškas kainas už elektrą. Pav., mes São Paulo mieste mokam už vieną ki- lovatai šviesai 15 lietuviškų centų, tuo tarpu Kaunas moka 6 kartus brangiau.

— ANGLIJOS vyriausybė kalti- nama, kad ji padedanti augti Europoj fašizmui. Anglijos premjeras Cham- berlain parlamente įvadintas išdaviku.

Šaudomi tremtiniai

Jakutske, Sibire, sušaudyti šeši politiniai tremtiniai. Jie apkaltinti klause užsienio radio pranešimo, ne- draugingo Sovietų santvarkai. Sušau- dytųjų tarpe yra dvi moterys.

Negrįžo i Maskvą

Atėjo eilė „išvalyti“ Genevos pa- siuntinybę. Kadangi visi pasiuntiny- bės nariai turį Maskvoje savo šeimas, jie grįžo. Tačiau kurjeris, Krasnajan- kų grįžti atsisakė. Jis paėmė pasiunti- nybėje esančią gana gražią pinigų su- nią, kuri buvo skiriama Pietų Afrikos komunistinei propagandai, ir pabėgo.

Neramumai Georgijoje

Sovietų Georgijoje paskutiniu me- tu vystosi didelė revoliucinis judėjimas prieš bolševikų santvarką. To jau ne- gali paslėpti nė komunistų partijos se- kretoriatas. Tik ką rašytame praneši- me, kuris pasiekė užsienius, Georgijos komunistų partijos generalinis sekreto- rius pažymi, kad vien per vasario mė- nesį žuvo 58 Sovietų pareigūnai.

Europos spauda taip pat praneša apie didelius neramumus Minske karų mėnės tarpe.

Eucharistiškasis vaikų auklėjimas

Eucharistiškasis vaikų auklėjimas yra religinio auklėjimo idealas. Pažįdėjime, ką apie tai sako Bažnyčios įstatymai.

Vaikai, kurie dėl savo amžiaus dar neturi to Sakramento (Sv. Eucharistijos) pažinimo ir troškimo, negali būti leidžiami prie Sv. Komunijos (Can. 854, § 1).

Mirties pavojuje galima duoti Sv. Komunią tiems vaikams, kurie jau atskiria Sv. Eucharistiją nuo paprastosios duonos ir gali ją pagarbinti (Can. 854, § 2). Visa tai jau sakoma apie vaikučius ketverių ar penkerių metų amžiaus.

Paprastai pirmajai Sv. Komunijai jau daugiau reikalaujama. Vaikas, mažiausiai, turi žinoti tas tikėjimo paslaptis, kurios yra būtina reikalingos išganymui, turėti gilesnį krikščioniškų tiesų pažinimą, ir artintis prie Sv. Komunijos tokiu pamaldumu, kokio galima laukti iš jaunų vaikų (Can. 854, § 3). Vaikai, kurie gali būti prileisti Sv. Komunijos ir jau pasiekę protingo amžių, yra įpareigoti atlikti savo velykinę pareigą (Can. 859, § 1). Šios pareigos atlikimas prieš jų subrendimo amžių svarbiausia pareiga tu, kurie už juos atsako: būtent, tėvai, globėjai, nuodėmklausiai, mokytojai ir ganytojai (Can. 860). Vaiką reikia vesti prie Dievo stalo taip anksti, kaip tik galima; paskui pratinti jį dažnos ir pamaldžios Sv. Komunijos, iš ko išaugo jo eucharistiškasis gyvenimas, nuolat su jojo amžiumi tobulėjęs. Tai kaip tik yra eucharistiškojo auklėjimo tikslas.

Laikas, kada vaiką galima pradėti ruošti Sv. Komunijos yra tas, kai jis jau pradeda mąstyti. Vadinasi, jau pirmosios jam teikiamos religinės pamokos turi būti sujungiamos su pamokymais apie pirmą Sv. Komunią. Toks yra Bažnyčios noras. Čia tėvas ir motina bus geriausi vaiko mokytojai, jei tik jie patys yra persiėmę tikra tikėjimo dvasia. Bažnyčios įstatymai pabrėžia, kad vaikas pasiekia protingo amžių, kai jam sukaupa septyneri metai amžiaus.

Eucharistiškasis auklėjimas namuose nėra sunkus dalykas. Motina, pavyzdžiui, moko vaika paprasčiausiu trumpu maldų, kalba vaikeliui apie gerąjį Dievą ir tris Dieviškuosius Asmenis; pasakoja jam Jėzaus Kristaus gyvenimo istoriją, kaip Jis gyveno ir mirė dėl mūsų; atitinkamomis progomis pamoko jį apie vaikų dorybes ir nuodėmes, pakreipia jo dėmesį į amžinybę, dangų, pragarą, skatėtyklą. Papasakoja jam apie Jėzų, gyvenantį švenčiant. Sakramente ir apie nuodėmių atleidimą per išpažintį. Visas tas tiesas reikia stengtis jam perteikti paprastu ir vaikišku būdu, motiniška meile ir jdomumu. Reiškia kalbėjamas tokiu auklėjimui žinias, kad kiekvienas suaugęs katalikas pats gerai pažįsta. Labai daug čia gali pasitarnauti ir šios dvi knygos: A. Paukštytės „Mamyte, leisk mane prie Jėzaus“ ir Dr. Mlynarciko „Religiniai pasakojimai su mažais vaikais“. Išitinkius, kad vaikas supranta tas tikėjimo tiesas, galima pradėti jį mokyti paprasčiausio išpažinties atlikimo ir Sv. Komunijos priėmimo būdo.

Kai tėvai nusprendžia, jog vaikas užtektinai paruoštas priimti pirmą Sv. Komunią, turi apie tai pasitarti su nuodėmklausiu, kuris padarys apie tai galutinį sprendimą (Can. 854, § 4). Paskui parenkama diena vaiko pirmajai Sv. Komunijai, pavyzdžiui paties vaiko, ar tėvo vardo dieną. Gražu, kai patys tėvai, kartu artindamiesi prie Dievo Stalo, atsiveda ir savo vaikelį prie Eucharistiškojo vaikų Mylėtojo Širdies. Tokios dienos nei vaikas, nei jo tėvai, niekad neužmirš. Kaip kunigas turi pareigą prižiūrėti, kad nė vienas vaikas neprišartintų Sv. Komunijos gerai nepasiruošęs, taip lygiai jie turi rūpintis, kad tie, kurie užtekti-

nai paruošti, kaip galima greičiau būtų pastiprinti tuo dangiškojo maistu (Can. 854, § 5).

Su pirmosios Sv. Komunijos diena turi prasidėti vaiko eucharistiškasis gyvenimas. Kaip yra gražu ir pageidaujama, jei tėvas ir motina nors vieną kartą per mėnesį kartu su vaiku eina išpažinties ir Sv. Komunijos, o dar gražiau, jei su katruo iš tėvų, vyresnių brolių ar seserų tai daro kiekvieną sekmadienį ir šventadienį. Ką ir bekalbėti apie dažnos ir kasdieninės Komunijos praktiką! Tačiau būtų negera, jei prievarta būtų vartojama. Pašalinkim visas kliūtis, kurios tik mums trukdo vaikeliui dažniausiai vesti prie Viespaties Stalo, o tada bus pralaužtas reikšmingiausias kelias į tikrą Lietuvos prisikėlimą.

Vaiką reikia išmokyti gerai atlikti išpažintį ir priimti Sv. Komunią. Dar daug metų po pirmosios Sv. Komunijos vaikas šiuo atžvilgiu yra reikalingas vyresniųjų vadovybės. Jo pasiruošimas ir padėkojimas šv. sakramentui priėmimui turi būti prižiūrimas ir padedamas. Ir kas tą rūpestingiau, ir su didele meile bei naudą galėtų atlikti,

jei ne patys gimdytojai? Tada nerelkės bijotis vaiko apsišratimo su šventais dalykais, jo eucharistiškasis gyvenimas neatvės. Bet jei vaikas paliekamas per daug pačiam sau, gali tai paženkti jo dvasios gyvenimui ir tėvai už tai būtų atsakingi. Net tada, kai vaikus pirmajai Komunijai ruošia parapijos kunigas, mokyklos ar bendrabūčių auklėtojai, ir tada tėvai ir visa namų aplinkuma gali ir turi prisidėti prie vaiko eucharistiškojo gyvenimo auklėjimo.

Namų eucharistiškasis vaiko auklėjimas, teisybę pasakius, yra ne kas kita, kaip vaiko vedimas į krikščioniškąją tobulybę. Tai suartina vaikelį labai anksti su pačiu malonių šaltinių Jėzumi Kristumi, iš Kurio kyla visas katalikiškasis mokslas ir Sakramentai. Jei geri tėvai ištikimai ir sąžiningai atlieka tą eucharistiškąjį auklėjimą, jų pastangos bus gausiai atlygintos, ir jie laimės begalinių nuopelnų sau patiems, vaikui ir visai šeimynai. Išsigalėjus tokiu eucharistiškajam namų auklėjimui, tūkstančiai katalikiškų namų pavirstų tikromis Jėzaus Širdies tvirtovėmis.

S. M. DOLOROSA.

390 vokiečių lėktuvų apie Europą

Iš Berlyno pranešama, kad šį mėnesį tarp 22 iki 29 organizuojamas didelis skridimas aplink Europą, kuriam dalyvaus 390 vokiečių lėktuvų. Aviacijos ministeris generolas Goeringas laimėtojai yra paskyręs labai brangią dovaną. Lakūnai startuos įvairiose Vokietijos vietose, skridami į Berlyną, o iš ten į Vieną ir paskui toliau.

Uždrausta skraidyti privatiniais lėktuvais

Rio de Janeiro policijos direkcija uždraudė skraidyti privatiniais lėktuvais. Leidimas duotas tik vienam dviejų vietų lėktuvui atskristi į São Paulo.

Ir Argentina

Neseniai Brazilija išleido įstatymą, draudžiantį svetimšaliams politikuoti. Telegramų agentūros praneša, kad tokį įstatymą šią savaitę išleido taip pat ir Argentinos vyriausybė.

KAUNAS. — Vydutiniškai kasmet iš Lietuvos į Sovietų Rusiją nuvykda arti 1000 turistų. Tačiau nuo sausio 1 d. iš Lietuvos į SSSR turistai neįleidžiami. Buvo nuvykę tik kai kurie pirkliai.

Kada baigėsi Didysis Karas?

Skaltitojas nelabai norės patikėti, kai jis išgirs, kad Pasaulinis Karas baigėsi tik šiomis dienomis. Bet tatau yra neginėjama tiesa. Dvi valstybės: Turkija ir São Martino iki šiolei buvo karo padėtyje nuo 1915 metų. Buvo taip: Karni pasibaigus, šios dvi valstybės užmiršo pasirašyti paliaubas. Turkija kovojo centrinių valstybių (vokiečių) pusėje, o São Martinas, atsijetęs italams vokiečių bloko ir perėjus į santarvininkų (prancūzų) pusę, taip pat stojo prancūzams į talką, kadangi savos užsienių reikalų politikos nevedė, o buvo ir liko priklausomas Italijos.

Tik išvirsinė tos mažutės valstybės forma yra tokia, lyg ji būtų visiškai nepriklausoma.

Taigi, šiomis dienomis vienas turkas lankėsi Italijoje, kaip turistas. Po to jis panorėjo aplankyti ir tą mažą respubliką, kurios labai graži gamta. Nuvažiavo. Apsistojo viešbutyje ir rengėsi miegoti. Tik staiga girdi — kažin kas beldžia duris. Atidaro, ir nustebęs mato už jų stovintį São Martino policininką. Tas liepia Ismaeliui Galedijianui (tokia to turistų pavardė) eiti su juo drauge į policiją. Turkas, manydamas, kad yra kokių neaiškumų su

jo dokumentais, nuėjo. Tačiau policijoje jam buvo pareikšta, kad jis yra areštuojamas; atimtas iš jo pasas, ir jis padėtas į kalėjimą. Kalėjime išsėdėjo 48 valandas. Pasirodo, São Marino administracija žinojo, kad paliaubų sutartis nėra pasirašyta, ir visus turkus tebelaikė savo priešais. Ismael Galedijian, pirmas turkas po Didžiojo Karo patekęs į São Marino respubliką, gavo savo kailiu pajusti, kokių keistenybių pasitaiko pasaulyje, kai išsiblaško diplomatai, pasirašydami sutartis...

Turkų užsienių reikalų ministertja pasiskundus Ismaeliui Galedijianui, pravėdė kvotą. Iš tikrųjų, paaiškėjo, kad Turkija su São Martinu dar tebekariauja! Kadangi kariaujančios valstybės tarp savęs neturi diplomatinio santykių, turkai prašė italų tarpininkavimo šį „karą“ baigti...

Tokių keistenybių ir tikrų kuriozų šiandien Europoje yra nevienas. Antai, Ispanijoje be karo paskelbimo kariauja kelios lygiai valstybės, nors tarp savęs jos labai draugiškai gyvena. Vėl, Tolimuose Rytuose Kinija su Japonija gyvena draugiškai, turi diplomatinis atstovus, nėra paskelbusios viena kitai karo, o jau desėtkai sugriautų miestų ir šimtai tūkstančių nužudytų žmonių. O mažutis São Martinas, kuris gražiojoje gyvena su visais, staiga atsiduria karo padėtyje su Kemal Pašos galingąja Turkija!

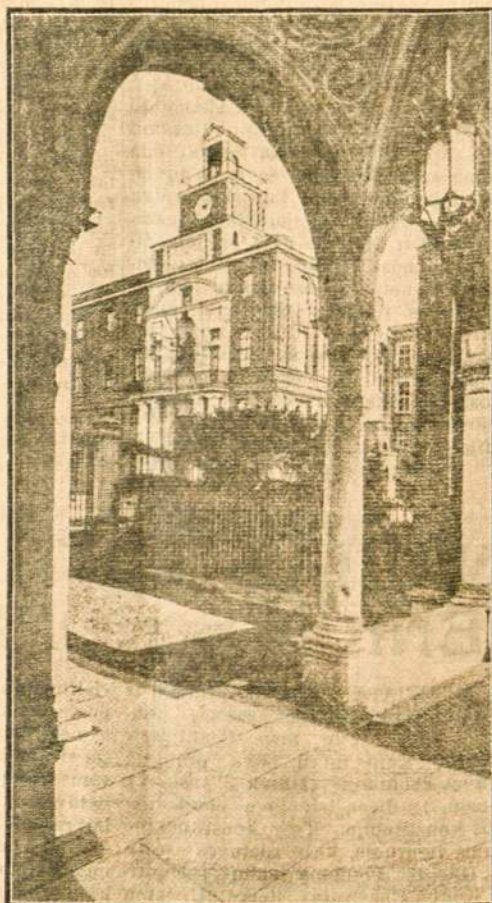
MASKVA. Tifliso karo teismas nutėisė mirti 6 GPU komendantus, 8 padėjėjas ir dar 23 asmenis, kaltinamus ruošus maištą prieš Georgijos komunistų vadų.

Jeruzalė. Tarp Acro ir Safedo nežino mi asmenys užpuolė ir sunkiai sužeidė 2 anglų kareivių. Policija suėmė daug asmenų ir konfiskavo nemažą ginklų ir kitos karo medžiagos.

BERLYNAS. Vokiečių spauda su dideliu susidomėjimu komentuoja Čilės išstojimą iš Tautų Sąnos ir laiko tai geru ženklu. Laukiama, kad ir Venesuela paseks Čilės pavyzdžiu. Sekdama Japonijos pavyzdžiu, Čilė pasiliko Tarptautinio Darbo Biuro ir Hagos teismo nariu. Bet paskutiniu metu manoma, kad Japonija nutrauks visus santykius ir su šiomis įstalgomis. Imperializmas nepakeliamas su teise.

KATALIKU UNIVERSITETAS
TAS MILANE, ITALIJOJ.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Totalitarinis režimas Lietuvoje

Siomis dienomis įsigaliojo naujoji Lietuvos konstitucija, kuri pavaduota 1928 metų Voldemaro išleistąja. Naujos konstitucijos įsigaliojimo proga buvo sušauktas nepaprastas seimo posėdis, mokyklose paskelbta šventė ir skaitytos apie ją paskaitos, o visame krašte šaukiami susirinkimai. Naujoji Lietuvos konstitucija yra grynai totalitarinė. Atmetamas parlamentarizmas ir demokratija. Negalima jokio opozicija. Ji paskelbta nelegali. Tuo atžvilgiu buvusioji konstitucija buvo švelnesnė.

PABALIJŲ KONFERENCIJA ATIDĖTA

Pabaltijo ministerių pirmjūnukų konferencija, kuri turėjo įvykti gegužės mėn. 19 dieną Rygoje, yra atidėta vėlesniam laikui. Konferencija atidėti prašė estų užsienio reikalų ministeris Selteris, kadangi jis neseniai eina savo pareigas ir dar nespėjęs pakankamai susipažinti su Pabaltijo reikalais.

O VILNIAUS

NEPAMIRŠK LIETUVI!

NEPAPRASTA VYSKUPŲ KONFERENCIJA

Po Atvelykio įvyko nepaprasta vyskupų konferencija. Kas buvo tariama, kolkas nežinia. Manoma, kad Bažnyčios ir valstybės santykiai buvo svarbiausia psikalbėjimų tema. Kaip žinia, vasario 11 buvo paskelbta nauja Lietuvos konstitucija, kuri daugeliu atžvilgiu paliečia Katalikų Bažnyčią Lietuvoje, privatinių mokyklų juridinę būklę, moterystę ir kit.

Gavę vyskupų konferencijos komunikatą, ji tuojau paskelbsime savo skaitytojams.

Kaip lietuviai susitarė su lenkais Augustave

AUGUSTAVAS. — Lietuvių ir lenkų delegacijos, posėdžiavusios Augustave susisiekimo klausimais, savo darbą baigė.

Kiek teko patirti susitarimas turi 7 dalis ir vieną papildomą protokolą.

Pirmoji susitarimo dalis aptaria pašto susisiekimo klausimus. Vietą pašto korespondencijai perduoti nustatyta

kelyje iš Vievio į Zawiasy. Pirmas pasisiekimas pašte korespondencija numatyta kovo 31-mą.

Antroji susitarimo dalis apima susisiekimą telefonu, numatydama, kuriuo būdu ir kokiais telefonais pasiuntinys ir jų personalai galės susisiekti su savo krašto valdinėmis įstaigomis. Siam reikalui nustatytos dvi telefonų linijos: viena paliaj plentą Kalvarija—Suvalkai, antra — Vievis—Rinkantai.

Trečia dalis reguliuoja susisiekimą telegrafu, nustatydama linijas, kuriomis šis susisiekimas eis, jų naudojimo tvarką ir tarifus.

Ketvirta susitarimo dalis nustato tvarką radijo, telegrafu naudotis Kaunas ir Varšuvoje.

Penkta dalis liečia susisiekimą geležinkeliais. Ruožo Vievis — Zawiasy geležinkelis buvo parengtas sujungti balandžio 9 d. Balandžio 8 d. atitinkamos geležinkelių administracijos įvykdė techniską važiavimą bėglams išbandyti, kiekvieną administracija savo pusėje.

Oro susisiekimas, kuris pradėtas kovo 31 d., nustatomas šiomis orientacinėmis skridimo kryptimis ir šiais perskridimo kontrolės punktais: 1) pagal geležinkelio liniją Kaunas—Kaišiadorys—Vievis — Zawiasy; perskridimo kontrolės punktas — dviejų kilometrų ruožas, po vieną kilometrą nuo minėtos geležinkelio linijos į abi puses; 2) pagal plentą Marijampolė—Kalvarija—Suvalkai—Augustavas; perskridimo kontrolės punktas dviejų kilometrų ruožas po vieną kilometrą nuo minėto plento į abi puses. Perskridimas per kontrolės punktus turi vykti ne aukščiau kaip 100 metrų. Skristi galės lėktuvai, gavę iš anksto prieš 72 valandas atitinkamą leidimą.

Vilniaus lietuviai leis naują laikraštį "Aida"

VILNIUS. Lenkai davė vietos lietuviams leidimą leisti naują laikraštį. „Aida“. Lietuvių spauda Vilniaus krašte yra labai sunkioje padėtyje. Lin kiuve, naujam laikraščiui švyturiu švies ti tamsoje Vilniaus padangėje.

— Mirė gusarų pulko kapelionas Kun. K. Juška, tebuvęs tik 41 m. amž.

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

Malda Girioj

Gaudžia pušys pagairėje vejo

Ir šviluoja sausi uogienojai...

Ko, palieges palinkęs seneli,

Gale lauko pas kryžių sustojai?

Atgalios ar sugrįžti kas šaukia,

Ar trobelėje ką užmiršai tu,

Ar klausai gūdaus medžių ošimo,

Ar per girią bangs senam eiti?

Senis lenkiasi, klaupia ant kelių,

Kelia ranką ir ima kepturę

Ir, maldingai maldoj pasirėmęs,

Tyliai tyliai į Viešpatį žiūri.

Tyliai meldžiasi akys nudžiugę,

Ir džiaugsmu sualsuoja krūtinė:

— Duok, daugiau, kad visi mūsų žingeniai

Būtų kelias į amžių tėvynę.

LENKU NAMU STATYBOS

bendrovė, tarp kitų darbų, šį pavasarį. Kaune pradėsianti statyti didelius namus lenkų pasilntinybei. Bendrovė veikianti visoje Lietuvoje.

— Netoli Varšuvos, Skierniviciuose mirė penki lenkai, išgėrę gazolinę. Ki ti du nuvežti į ligoninę, kurių gyvybė taip pat pavojuje. Gazolinę gerė vietoj degtinės vienu švenčių metu.

NAUJA GREICIO REKORDAS

Gegužės mėn. 13 dieną 14 val. 31 minutę nusileido Nalale keturių motorų vokiečių Lufthanzos lėktuvas „Nordwind“, kuris rekordiniu laiku perskrido Atlantą — 11 valandų ir 11 minučių. Vadinasi, jau nereikia nė pusės paros kad iš Europos žemyno atsikurtų žmogus Naujame Pasaulyje.

VYRIAUSYBININKU UŽDEGTAS JEZUITŲ VIENUOLYNAS MADRIDE.

LIETUVA IR LENKIJA

PAULIUS ŠLEŽAS

Jų santykiai nuo seniausių laikų ligi šių dienų

(Tęsia iš 20 nr.)

Jis pats vos gyvas su nedidelin karių būriu pabėgo iš mūšio lauko. Li kusioji karuomenė arba buvo išžudyta, arba palmta į nelaisvę. Tuo pat metu ištinka smūgis ir Jogaila: miršta jo pirmoji žmona. Jo būklė kaip karaliaus Lenkijoje envyruoja. Jis net pareiškia norą atsisakyti nuo jos sosto ir grįžti į savąją Lietuvą. Tačiau taip neįvyko. Lenkai gerai numanė, kas atsitiktų su Lietuva. Todėl jų senatas iš naujo patvirtino Jogailą savo karaliumi. Tačiau tuo pat metu lenkai pareikalavo iš Jogailos, kad aiškiau būtų nustatyti santykiai su Lietuva. Nauji santykiai buvo nustatyti Vilniaus Radomo aktais, duotais 1401 m. Iš tų aktų ligi šių dienų yra išlikę trys: Vytauto, jo bajorų ir lenkų bajorų. Tik Jogailos duoto akto nežinome.

Vytautas savo akte pastebi, jog lenkamams įslinkus Jogailą savo karaliumi, jis laisvu noru pažadėjęs ir patvirtinęs raštu niekadus neapleisti Jogailos, lenkų karalystės ir jos gyventojų ir visomis jėgomis padėti prieš visus jų priešus. Už tai, kad Jogaila ji iki

gyvos galvos padaręs aukščiausiuoju savo Lietuvos ir visų kitų žemių kunigaikščiu, Vytautas iš naujo pasižadąs ištikimais laikytis karaliaus ir karalystės. Jam mirus, visa Didž. Lietuvos kunigaikštystė turinti grįžti karaliui, jo įpėdinams ir lenkų karalystei.

Lietuvos bajorai savo dokumentu pasižada ištikimais laikytis lenkų karaliaus ir karalystės, njeku būdu nuo jų neatsiskirti, bet visuose reikaluose jiems padėti, jų reikalus laikyti savo reikalais. Drauge pastebi, kad ir lenkai turėsią taip pat elgtis. Be to, jie garantuoja, kad Vytautui mirus visos žemės ir jie patys grįšią Lenkų karaliui ir jo karalystei, pagaliau pridėda nesamą Vytauto akte pastabą, kad, Jogailai mirus anksčiau už Vytautą, lenkai negali išsirinkti sau karaliaus be Vytauto ir jų pačių žinios bei pritvirtinimo.

Lenkų bajorai savo dokumentu, kuris mažai skiriasi nuo mūsų bajorų dokumento, užtikrina, jog ištesėsia pažadą visomis išgalėmis remti Lietuvą.

Tais aktais beveik njeke naujo neįnešama į Vytauto ir Jogailos, Lietuvos ir Lenkijos santykius, nesukiriama nei naujos būklės, nei naujų valstybi-

nių institucijų. Jais tebuvo juridiškai patvirtintas paties Vytauto iškovotas Lietuvos savarankiskumas. Jogaila, kaip pasakyta lenkų dokumente, savo vietoje paskiria didžiuoju kunigaikščiu Vytautą, kuojis faktinai ir anksčiau buvo. Nauja bus tiek, kad Lietuva gauna sau atskirą valdovą, tik iki gyvos jo galvos. Lietuvos su Lenkija, pagal tuos aktus, neįjungė nei personalinės unijos ryšys, nes kiekviena iš jų turėjo atskirą savo valdovą, o valstybių, sujungtų personaline unija, svarbiausią juogtis yra vienas ir tas pats valdovas; Lietuvos nesurišo ir leniškas ryšys, 1401 m. aktais nustatoma atskira, ne nuo kieno nepriklausoma Lietuvos valstybė. Rašydamas dėl 1401 m. aktų A. Sapoka sako, kad jie viso gyvenimo, nesunormavę, o palikę daugybę neaiškumų „Jogaila, rašo toliau autorius, be abejo, nemanė atsisakyti savo teisių į Lietuvą, bet į aktą to neįtraukė. Bent to nėra mums žinomuose aktuose. Nors aktais atstatoma visiškai savarankiška, tik gynimosi bei puolimo (tai irgi nevisai aišku) sutartimi su Lenkija surišta valstybė, ir njeke nepriklausomas jos valdovas, bet lieka gyvenimiškas ryšys. Vytauto valdymo sistemos pagrindas buvo bendradarbiavimas su Lenkija bei jos

valdovų Jogaila. Kadangi Jogaila da skaitėsi tebeturįs visas savo teises Lietuvos, tai Vytautui dėl šventos ramybės teko jas pripažinti. Tuo būdu ne aktai, bet pats gyvenimas sudarė lenišką ryšį. O kad tas Vytauto nuolankumas buvo tik dėl reikalo, tai reikalui praėjus jis išnykdavo ir Jogailai bei lenkamams nuolat tekdavo jį atgaivinti. Todėl mes matome ištisą eilę Vytauto pasižadėjimų bei homogijalinių aktų, kurie išnyksta tik po 1413 m., naujų santykių normuojančių aktų.

Lietuva ir Lenkija, naujais aktais sunormavusios santykius, susilaukė gerų vaisių: 1410 m. Tanenbergo laukuose sutruškino kryžiuočių galybę. Vargu ar paskirai Lietuva ar Lenkija veikdamos būtų susilaukusios tokio laimėjimo. Be abejo, prie tokio gilaus devejų valstybių bendradarbiavimo žymiai prisidėjo, kad kiekvienoje iš jų priešakyje stovėjo lietuviniai valdovai, kilę iš tos pačios Gediminaičių dinastijos, artimi giminaičiai — pusbroliai. Tuos gerus santykius stengėsi sudrumėti ir kryžiuočių ordinas ir imperatoriaus Zigmantas. Nors Tanenbergo laukuose buvo suduotas didelis smūgis ordino galybei, tačiau nemirtingas.

(Bus daugiau.)

Velyku lalauninkai Dzukuose

Prieš D. Karą visuose Džukų kaimuose naktį iš Velykų pirmos į antrą dieną želdavo vadinamieji lalauninkai, kurie prie kiekvienų namų sustodavo ir giedodavo šventas Velykų giesmes. Dabar tas paprotys jau beveik išnykęs, tačiau į viensėdžius neįsiskirstytuose kaimuose jį dar galima užtikti. Daug bernų buvo išmokusių lalauti ir Nepriklausomybės pradžioje, bet po didži-

lės 1926 ir 1927 metais emigracijos į Braziliją, Argentiją ir Kanadą lalauninkų skaičius labai sumažėjo, o kai kuriose vietose ir visai išnyko. Naujas jaunimas, vadinamieji jaunaberčiai, lalauti jau nesimoko, o Velykų vakarą susirenka kur prie «sūplaukių» pasisupti ir pasižioti.

Šiuos atsiminimus rašančiam lalauninkus teko girdėti per ketverias

Velykas iš eilės Pupasodžio km., Miroslavo parapijoje. Jų naktinė procesija būdavo laikoma dideliu dalyku. Lalauninkų laukdami daugelis nemigdavo, nors šviesą dėl akių ir užgesydavo. Ypač vaikams lalauninkai labai patikdavo. Lalauti niekad neidavo merginos. Dėl to ir lalavimo giesmės būdavo tik iš vyrų balsų. Paskutiniu laiku tam pačiam kaime lalaudavo tik vienas giesmininkų būrys, bet seniau susidarydavo keli. Jie tarp sąvęs konkuravo giesmių skaičium ir jų atlikimu. Velykų vidunaktis skambėdavo giesmių gausumu. Geresnių lalauninkų būrys surinkdavo ir daugiau kiaušinių.

Prieš karą, kaip pasakoja, Seirijų parapijoje Velykų antros dienos popietį pas kurį sodietį suėdavo visi lalauninkų būriai ir turėdavo parodyti surinktus kiaušinius. Iš jų skaičiaus sprendavo apie lalauninkų pasisekimą. Kadangi daugelis kiaušinių būdavo gražiai išmarginti, tai susirinkusieji «spėdavo» gražiausiai išpuoštų kiaušinių eavininkes bei autoras. Tuo «spėjimu» būdavo išrenkama kiaušinių karalienė, būtinai ištekęs moteris, kuri dovanojau karūną atiduodavo vyriausiajai savo dukteriai, jei ji būdavo netekėjusi. Šis Velykų antros dienos «lalauninkų kermosius» būdavo ir marėjų pasirinkimas. Po jo netrukus pradėdavo važinėti piršliai. Dėl to merginos lalauninkams stengdavos duoti kuograziausių kiaušinių, nes iš to būdavo spėjama, kurios merginos yra nagingos.

Šiandien «lalauninkų kermosiai» jau išnykę, o ir patys lalauninkai, jei jie dar kai kur mėgina rodytis, nemoka tiek daug giesmių, kaip seniau.

ARGENTINOJE YRA 12.761.611 GYVENTOJŲ

Statistikos biuro duomenimis, perėję metų paskutinę dieną Argentinoje buvo 12.761.611 gyventojų. Gyventojų metinis prieauglis — 199.349 žmonės. Iš šio skaičiaus natūraliam gyventojų prieaugliui tenka 155.449 asmenų ir imigracijai — 43.900. Tenka pažymėti, kad perėję metų Argentinos natūralusis gyventojų prieauglis buvo mažiau, sias nuo 1921 metų. Argentina yra milžiniškas žemės plotas, galis išmaltinti apie vieną milijardą žmonių, jei būtų visa žemė naudojama. Apskaičiuota, kad Argentinoje ir Brazilijoje galėtų išmaltinti pusantro karto daugiau žmonių, negu dabar yra visoje žemėje gyventojų.

JUODUKU LENKTYNĖS

Gegužės tryliktoji — vergų panaikinto diena. Siemet sukako 50 metų, kai princesė Izabelė pasirašė abolijos dekretą. Tai buvo 1888 metų gegužės 13 dieną. Šią sukaktį minėjo visa Brazilija, tačiau ypatingai šventė ir džaugėsi spalvuotieji, kurių nevienas dar pats ant savo kailio yra visus vergijos baisumus patyręs. Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet buvo rengiamos spalvuotųjų lenktynės. Siemet jos sutraukė labai daug žiūrovų. 10.000 metų lenktynės laimėjo Brazilijos ilgų distancijų meistras Mario de Oliveira, nubėgęs šią distanciją per 23 minutes 35 sekundes. Antrą vietą laimėjo Mario Bomfin, trečią — Eugenio de Andrade, ketvirtą — Eugenio Marques ir penktą — Waldemar Alvarenga.

NORĖTU VIRSTI ARKLIU

Parana estade, Palmeira miestelyje, vienas psichiniai nesvejuojantis žmogus įsikėlė sau į galvą, kad jis yra arklys. Stengiasi visais arklių pamėgdžioti. Pav., jis vaikščioja keturpekišias, kalba labai mažai, dažnai arklio balsu nusižvengdamas, kone visą dieną veža įsikinkęs vežimą, dažnai šokuodamas šuoilu ir pats save piekdamas botagu. Per vieną dieną jis atlieka labai daug kelio. Gyvena iš išmaldos.

Marsas į Santos

Gegužės 12 d. São Paulo studentai suorganizavo pėkščiųjų maršą į Santos. 6 valandą vakaro jie pradėjo žygiuoti iš Rua das Palmeiras. Startavo 38 studentai. Alto da Serra pasiekė tik 31. Septynis paėmė «karosinės», kai jie paliko kelyje ir neturėjo jėgų eiti toliau. Ištvėrusieji į Santos atėjo kitos dienos 10 val. ryto, užtrukdami kelionėje 16 valandų. Kaip žinoma, kelias į Santos yra kalnuotas ir sunkus, bet vaizdai nepaprastai gražūs. Kažin, ar neatsirastų ir iš lietuvių jaunimo tarpo mėgėjų São Paulo studentų žygį pakartoti?

— RUSIJŲ jau kuris laikas veikia slapta trumpų bangų radio stotis. Ji yra pavergtosios tautos balsas pasauliui. Savo pranešimus pradeda džiūlais: «Staline! Tavo dienos suskaičytos. Visos tavo niekybės greit nukris ant tavo paties galvos!» GPU deda visas pastangas stotį surasti, bet nieko nepasiekė. Tiek nustatytą, kad stotis įrengta netoli Baltijos valstybių. Tarp kitko, pranešė esant didelę slaptą organizaciją, kurios tikslas — nužudyti Staliną. «Mes nebūsimė išdavikai! Staline! Tavo dienos suskaičytos!» — baigia savo pranešimus paslaptingas siųstuvąs.

ANGLU KARALIUS VYKSTA ATIDARYTI PARLAMENTO.

TEATRO ŽVAIGŽDĖ -- AFRIKOS APAŠTALĖ!

Paryžius skendo nakties šviesoje. Tamsieji Senos vandenys bangavo elektros liepsnomis, o jos geležiniu tiltu užėdė, dundėjo automobiliai. Tai buvo valanda, kada visi Paryžiaus teatrai savo žiūrovų minias paleido namo.

Zymiausiojo «Varietés» teatro užkulisiniame kambaryje nerimo šio vakaro karžygė — Ieva Lavalierė. Ji pati geriausiai žino, kaip puikiai ji šį vakarą dainavo: jai plojo Prancūzijos Ministras Pirmininkas, Kabineto nariai, parlamento atstovai. Vyrų ir moterų kiolo iš sėdynių, siūsdami jai triumfo sveikinimus. Ir tai jau nebe pirmas kartas...

Bet kodėl artistė šiandien taip greit išbėgo nuo scenos? Kodėl ji taip skubai persirengė? Ji žinojo, kad daug asmenų ateis ją sveikinti, pasipils komplimentų, ir rožių žiedai. Lenktynininkai vieni su kitais, kad laimėtų jos nusisėdėjimą. O jai visa tai jau nebrangu... kitokios mintys sukasi jos galvoje. O, koks kvailumas!.. Ar tik tokiems

tuštiesiems dalykams gimiau... Jau daugiau nebesvyruosiu. Šitas paskutinis mano teatro aktas. «Morta», — pasakė ji tarnaitė: «užrakink duris, nieko šandie nepriimslu! Turiu greit išeiti!»

— O —

Karštoji Afrikos saulė gausiai beria savo spindulius ant arabų kaimo Zaghouan, esančio 40 mylių nuo Tuniso. Jokio vėjelio. Masių būriai negalėjęs tingiai kankina visa, kas gyva. Tačiau nieko nebedami čia stabmeldžių tarpe, jau seniai uoliai dirba, kenčia, aukojasi ir tyliai miršta misijonierių būrelis. Jiems padeda Karolio de Foucauld įsteigtoji moterų draugija, kurios nares sudaro įvairių tautų europietės mergaitės ir moterys.

Jo Eksc. Vyskupas Lemaître labai nudžiugo, kai neseniai į jų eiles įstojo ir viena turtinga paryžietė, kuri

savo pasivadino Eugenie-Marie-Pascal de Fenoglio. Ir kur čia nesidžiaugsi! Juk nuo maro ir kitų ligų apaštalių eilės jau gerokai buvo praretėjusios. Ir štai, netrukus Eugenia su nuostabiu Pasiaukojimu jau eina iš vienos lindyinės į kitą, guosdama ligonius ir kenčiančius, nešdama pagonims Kristaus mokslo šviesą. Jau ne Prancūzijos salionų dažai, o karštoji tropikų saulė dažo jos veidą: ne Paryžiaus didikai, o tamsieji arabai ir negrai ploja rankutėmis, kai geroji «Motina» pasirodo jų tarpe. Tik ji pati vis dar buvo savimi nepatenkinta. Jai vis rodėsi, kad ji permaža tedirba, persilpnai teapaštala. Ir atsiminusi savo praeitį, ji sušnabzdėjo: «Rabboni, brangusis Viešpatie, tai dėl tokių mano tuštybių Tavo maloniusis veidas buvo apspiautas, tavo lūpos sudaužytos».

Visi stebėte stebėjos Eugenijos

Fenoglio šventumu, paprastumu, meilumu, gallestingumu ir pasiaukojimu. Tai gyvas tikrosios Kristaus apaštalės pavyzdys. Bet štai, po keleto vaisingo darbo metų jos sveikata nebeišlaiko. Sesuo Eugenia suserga baisiaja drugio liga. Karštis ją deginta degina. Tačiau ji su nežemišku džiaugsmu priima tą auką iš Viešpaties rankų ir kenčia už sielų atsivertimą. «Leona brangioji», sako savo draugai: «laikas brangus, kiekviena mintis, kiekvienas žodis tebūna Švenč. Jėzaus Sirdžiai. Saldu kontėti dėl Jėzaus».

Kai draugės rūpinas, kad jos kuo greičiausiai ligonę galėtų nugabenti į artimiausią Le Kef stotį, Eugenia ramina jas: «Nesibijokite, esame Kristaus rankose. Laiminga jauciuos, kad būdama prie Jo kryžiaus kojų, galiu atsilyginti už savo nuodėmes, kuriomis Jį kryžiauvau. Tačiau jūsų klausau. Vykime į Le Kef. Manau, jog Jis manęs ten laukia. O, kaip aš Jį myliu...»

(Bus daugiau.)

LIETUVIAI! Vísí kái vienas skaitykite „SVIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokites ir skaitykit „Sviesą“.

„Sviesa“ yra tikriausias kiekvieno lietuvio išeivio draugas ir tarėjas.

„Sviesa“ gyvina visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniais bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

„Sviesa“ lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsišėkimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išeina.

„SVIESOS“ PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoje Amerikoje: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary
P a s t a b a: Iš provincijos pinigų siųsti Redaktoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOVS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šokiadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERI-
NIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA MEDECINIŠKAS ISTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n ē: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

**Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.**

D-ras Povilas Ličciardi Santa Casa gydytojas — operatorius

MOTERU LIGU SPECIALISTAS. Moderniškas gydymas SKIPIO, KEPENU, BE OPERACIJOS. Syfilis, REUMATIZMAS, venerinės ligos ir GONORėja — VYRU IR MOTERU — gydymo procesas pagal naujausią amerikonišką būdą. BENDRA CHIRURGIJA KONSULTORIJA: Praça da Sé, 14 — 2 aukš. salės 12 ir 12-A. Tel. 2-5080 nuo 14 iki 16 val. REZIDENCIJA IR KONSULTORIJA: RUA SILVA PINTO, 44 (Bom Retiro) Telef. 5-4175. PRIĖMIMAS nuo 11 iki 12 ir nuo 16¼ iki 20 val.
PASTABA: Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTĮ)

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

„Sviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
3. Bom Retire — p. Baužio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinėj [Rua José Paulino, 109]. ir kampas Rua Silva Pinto ir José Paulino.
4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.
5. Praça da Sé prie laikrodžio.
6. Pas laikraščių platintojus ir
7. Pas „Sviesos“ įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat

IR — Rua Cuoto de Magaleas ir kampas Rua José Paulino.

RIO DE JANEIRO MIESTE „SVIESA“
GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį moka po 500 reisų, nenariai kas mėnuo po 1 milreisą ir 5 milr. užstato. Surinkti pinigai skiriama knygų aptaisymui ir naujų knygų pirkimu

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rv. Nove Nr. 5. Sąlygos priimanamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Konsultorijos 2-5068.

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.
RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

PADĖKA

Už trijų šimtų miliejsų auką bažnyčiai p. X. Y., kuris prašė neskelbti jo pavardės, nuoširdžiai dėkoju. Taip pat dėkoju už jautrius linkėjimus.

Kun. A. Arminas,
KOLONIJOS KAPELIONAS.

UZPUOLĖ LIETUVI IR PAGROBĖ 3 KONTUS ir 700 MILREISU

Trečiądienio vakare nežinomi piktadariai užpuolė ir apiplėšė lietuvių prekybininką Vladą Blažį, kuris Villa Zelinoj, Av. Zelina 5 Nr., turi savo parduotuvę.

Minėtą dieną apie 18 val. į parduotuvę atėjo nepažįstamas vyriškis ir paprašė iškeisti 100 miliejsų. Blažiui atsisakius tai padaryti, nepažįstamasis nieko nesakęs pasitraukė.

Apie 21 val. jis grįžo, šį kartą iškėti. Išgėręs keletą pingos stiklinių, pradėjo klausinėti ištatytų krautuvėjų prekių kainų. Tuo metu parduotuvėn įėjo kitas vyriškis ir, grasindamas revolveriu, pareikalavo atiduoti iš stalčiaus pinigų. Blažys nedavė. Tada pirminis pagrobė stalčių su pinigais sumoje 3:700\$000, o antrasis paleido į savininką šūvį, sužeisdamas šį į kaklą. Žaizda nepavojinga ir tikimasi, kad Blažys netrukus pasveiks. Įvykis aiškinamas policijoje.

Nuo banditų nukentėjusiam tautiečiui reikšjame užuojautos ir linkime greitai susveikti. Piktadarius policija, be abejo tuoj demaskuos.

BENDRUOMENĖS CHORAS

«PASAULIO LIETUVYJE»

Per Nepriklausomybės minėjimą scenoje nufotografuoto Bendruomenės choro klišė yra atspausdinta «Pasaulio Lietuvio» 8 nr. viršelyje. Ten pat atspausdinta ir «Ryto» choro klišė. Tai, be abejo, graži mūsų kolonijos chorams reklama, nes «Pasaulio Lietuvio» skaitomas visame pasaulyje, kur tik yra lietuvių. Ligi šiol «Pasaulio Lietuvyje» mūsų koloniją atstovavo bent keletas Vancevičiaus ir yena vjštų bėrio fotografijos.

VYCIU CHORO REPEITICIJOS

Vyčių choro repetitijos vyksta pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Repetuojamos dainos ir giesmės. Sis choras aptarnaus šv. Antano bažnyčioje lietuviškas pamaldas. Tuo būdu lietuviai turės progą dviejose vietose tuo pačiu metu turėti iškilmingas pamaldas, o ir reklama lietuviškai giesmel ir lietuvių chorui bus sudaroma, kadan gi šį chorą brazil tikinčioji visuomenė jau seniai pažįsta ir jo su dideliu susidomėjimu klausydavo anksčiau per lietuvių pamaldas. Chorui ir jo vedėjui p. F. Girdauskui linkime gražaus pasisekimo.

PASIŪLYTA GEROS ŽEMĖS

KOLONIZACIJAI

Netoli Campinas miesto yra didelė fazenda labai geros žemės, visai prie geležinkelio, kuri parduodama. Sioj fazenda pasiūlyta «Grūdai». «Grūdo», 6 nariai buvo navykę žemės apžiūrėti ir pripažino, kad žemės rūšis gera ir tinka visokioms kultūroms. Be to, netoli S. Paulo ir geležinkelio. Kad aptarus žemės kolonizacijos reikalus, «Grūdo» nariai prašomi sekmadienį, gegužės 22 d. 14 val. atsilankyti į Centro patalpą rua da Mooca 1719.

«Grūdo» Valdyba.

SKAUDU IR GĖDA

Perskaičius paskutinius «Lietuvio» numerius, kiekvienam pasidarė skaudu ir gėda. Gėda dėl mūsų mokytojų ir paties inspektoriaus nekultūringumo. Gėda dėl stiliaus «perla». «Davatkos», «davatkinais», «judošiai», «zakristijonai», «išganos» ir t.t. ir t.t. O vis dėlto būtu gaila, kad grūžis ir skambus lietuviškas žodis būtų biaurojamas ir niekinamas tuo pačiu užsidegimu ir ateity. Dar labiau gaila, kad tokio lygmens dasivarė DULRO spauda, kuri turėtų pavyzdžiui kitiems šviesti. Nejaun tik tokio «lobio» kolonijai atvežė iš Tėvynės garbingi mūsų pedagogai savo išminties skryniose?

Gali būt drabužių gražūs:
Silkas, gelumbė, satina —
Bet, be laikraščio, panašūs
Jūs vistiek į abisiną!

ŠACHMATININKŲ SEKCIJA

Prie Centro susidarė šachmatininkų sekcija, kurie jau treniruojasi Centro patalpoje ir greitai žada kviesti rungtynių kitus šachmatininkų klubus. Kas nori prisidėti prie šachmatininkų sekcijos, prašome kreiptis į sekcijos pirmininką Centro patalpoje kiekvieną trečiądienį.

Pamaldos

Sį sekmadienį, gegužės m. 22 d.

Pamaldos bus:

VILLA ZELINOJ

šv. Mišios 8 val. ryto.

Gegužinės pamaldos 3 val. popiet.

Sv. Antano do Pary bažnyčioje suma 11 val.

EVANGELIJA PENKTAM
SEKMADEINIUI PO VELYKU

šv. Jono 16, 23—30.

Anuo metu Jezus tarė save mokiniams: Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums: ko tik prašysite Tėvą mano vardu, jis jums duos. Iki šiolei jūs nieko neprašėte mano vardu. Prašykite ir gausite, kad jūsų džiaugsmas būtų pilnas. Tai aš jums kalbėjau prilyginimais. Ateina valanda, kada jau nebe prilyginimais jums kalbėsiu, bet aiškiai sakysiu jums apie Tėvą. Tą dieną jūs prašysite mano vardu; aš neskau jums, kad aš prašysiu už jus Tėvą, nes pats Tėvas myli jus, dėl to, kad jūs mane mylėjote ir tikėjote, jog aš nuo Tėvo išėjau. Aš išėjau iš Tėvo ir atėjau į pasaulį; vėl palieku pasaulį ir einu pas Tėvą. Jo mokytiniai jam tarė: Stai, dabar aiškiai kalbi ir nebe sakai jokio prilyginimo. Mes žinome, kad tu visa žinai ir tau nereikia, kad kas tave klausytų; todėl mes tikime, kad tu esi nuo Dievo išėjęs.

JURIDINIS PATARIMU BIURAS

Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centras savo patalpoje, rua da Mooca, 1719 (netoli Aido redakcijos) įsteigė savo nariams juridinių patarimų biurą. Vi si patarimai nariams bus teikiami veltui. Galima kreiptis visais reikalais kiekvieną dieną nuo 6 iki 9 val. vak. RUA DA MOOCA, 1719. — S. PAULO.

Tamsta žinai, ko kiti nežino.
Pasakyk ir jiems: «Sviesa» — rimčiausias lietuvių laikraštis!

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos pusiau aštuntą val. ryto vengrų koplyčioje, gegužės mėn. 29 d.

Kun. Ragažinskui išvykus interieran gyvenančių lietuvių lankyti, atelnartį sekmadienį, gegužės mėn. 22 d., Villa Zelinoj lietuvių bažnyčioje bus tik 8 val. ryto. Siuos du sekmadienio sumos vienuoliktą val. ne bus. Gegužinės pamaldos bus 3 val. po pietu. Siokiadieniais gegužinės pamaldos 7 val. vakaro

GEGUŽINĖS PAMALDOS

Gegužės m. paskirtas yra Marijos garbei. Sį mėnesį bažnyčiose ir namuose giedama ar kalbama Marijos garbei litanija.

Nesant kunigo P. Ragažinsko, visais reikalais tikintieji prašomi kreiptis į Santo Antonio do Pary. Telefonas: 2-6252.

SUTVIRTINIMO (Dirmačionės) Sakramentas bus teikiamas netrukus Villa Zelinoj, lietuvių bažnyčioje. Norintieji priimti Sutvirtinimo Sakramentą tuoj privalo užsirašyti pas kolonijos kapelionus.

LIETUVIAI KATALIKAI

Skaitykit ir platinkint didžiausį Brazilijos katalikų laikraštį

«LEGIONARIO»

Jis yra sąvartinis. Bet didelio formato ir įdomaus turinio.

Metams Prenumerato kaina 15\$000 Pinigus galima siųsti šiuo adresu «O Legionario» Rua Immaculada Conceição, 59. Caixa Postal 3471. Telefone 5-1536.

Lietuviai katalikai norintieji užsisakyti per «Sviesos» redakciją gali kreiptis kiekvieną dieną pas rinkėją Rua da Mooca 309.

PIGUS IR SAZININGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIŪVYKLOJ Marijampolė

RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visumet palaikykim lietuvius

SVARBUS PRANEŠIMAS

Dr. Paulo Licciardi, Gydytojas — operatorius S-ta Casa, moterų ligų, sifilio, veneros, skilyio, kepenų ir kt. ligų specialistas, moderniškas gydymas be operacijos, — praneša savo kliejantams visų miesto rajonų, kad įsteigė naują Konsultoriją Praça da Sé 14, antras aukštas, salės: 12 ir 12-A. Cia bus priimami ligoniai kiekvieną dieną nuo 14 iki 16 val., o nuo 11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val. ligoniai priimami namų konsultorijoje RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro).

Brazilijos Lietuvių Organizacijų CENTRO GYDYTOJAS DR. J. GERTEL

Įvairių ligų specialistas, jau atidarė Centro patalpoje Konsultoriją ir priima ligonius: PIRMADIENIAIS, TREČIADIENIAIS ir PENKTADIENIAIS NUO 7 iki 9 VAL. VAK. Kas norės eiti pas gydytoją patikrinti save sveikatos, turi išsijmti kortele Centro raštinėj kiekvieną dieną nuo 7 v. vak. Konsultorija RUA DA MOOCA 1719 (senas 307*).

NAUDOKITĖS PROGA!

VILLA LUCIA

(Balro Villa Prudente) tarp Villa Zelinos ir Villa Bellos jau pradedamas pardavimas žemės sklypų ILGAM ISSIMOKĖJIMUI, be palūkanų. Suteikiama

MEDZIAGOS IR STATYBAL. Raštinė vietoje.